

A MŰSZAKI FOLYÓIRATOK KÖTTETÉSE

A műszaki ismeretek publikálásának két jelentős formája: a folyóirat és a könyv. A folyóirat gyűjti, és hetenként, havonként, negyedévenként közli a legújabb műszaki ismeretek, kutatási és üzemi tapasztalatok eredményeit. A folyóiratok lényegesen gyorsabban követik a műszaki fejlődést, mélyebben hatolnak a részletkérdésekbe, és adatszolgáltatásuk, információanyaguk gazdagabb, mint a könyveké.

Míg azonban a könyv, akár kötetlen, akár kötött, egyszerre és maradandóbb állapotban jut az olvasók kezébe és a könyvtárak polcaira, addig a folyóiratok füzeteként gyűlnek össze, sok könyvtárban az egyes füzeteket körözik, tehát utánjárással, gonddal kell a teljes évfolyamokat összegyűjteni. Ha egy folyóirat évfolyamából egy-két szám hiányzik, az évfolyam csonka, értéke már lecsökkent, és úgy tekinthető mint egy olyan könyv, amelyből egy-két lapot kiszakítottak. A folyóiratok tehát csak akkor tölthetők be fontos szerepüket, ha hiánytalanok, teljesek és kötöttek.

Kötetlen állapotban lévő folyóirat példányok könnyebben elveszhetnek, kezelésük nehezekebb. Vannak, akik azt állítják ellenérvként, hogy az olvasók a vastag folyóiratköteteket nem szívesen veszik kézbe. Ennek igen egyszerű a megoldása. Egy-egy évfolyamot kössünk annyi kötetté, hogy az ne legyen vastagabb, mint egy közepes terjedelmű könyv. Például egy hetenként megjelenő folyóiratról kössünk egy-két hónapot egybe; nagyterjedelemben, havonként megjelenő folyóiratról pedig 3-6 példányt. Ne feledkezzünk meg a folyóiratok kötésekor arról, hogy az olyan folyóiratokhoz, - amelyeknek éves tartalomjegyzékét a következő év elején teszik közzé - azt feltétlenül a folyóirat vonatkozó kötetéhez kössük. Célszerű, ha a tartalomjegyzék beillesztése egyöntetű, tehát vagy minden évfolyam elejére, vagy mindig a végére helyezzük.

Könyvtárunkban az a gyakorlat, hogy a folyó év és az azt megelőző év folyóirat számai még állandó körforgalomban vannak, vagy ha az előjegyzett érdekeltektől már visszaérkeztek, a szabadpolcos szekrénybe kerülnek. Így jelenleg csak az 1958. évi évfolyamokat tudjuk köttetni. Persze a folyóirat számok összegyűjtése a könyvtárosnak sok problémát, munkát okoz, mert előfordul, hogy egy-egy hanyag olvasó kezén néhány folyóirat szám elvesz. Problémát okoz még az is, hogy a "Kultura" néhány szám megküldését egyszerűen mellőzi, amit csak hosszadalmas levelezés és utánjárás útján lehet pótolni. Ugyanilyen nehézséget okoz az elveszett példányok pótlása is. Fenti nehézségek ellenére is igyekszünk a teljes évfolyamok kötését végrehajtani.

Megkérdeztem két kutatólaboratórium könyvtárosát, hogy mi a véleményük a folyóiratok köttetéséről. A kettőnek egymástól merőben ellentétes volt az állásfoglalása. Az egyik azt mondta, hogy

teljesen feleslegesnek tartja a kötetést, sajnálja a pénzt erre a célra kiadni, meglévő költségvetési keretét inkább könyvek beszerzésére fordítja. /Ez álláspont helyességének eldöntését az olvasókra bízom./ A másik viszont közölte, hogy rendkívül nagy fontosságot tulajdonít a kötetésnek, éppen ezért az egyes folyóirat számokat legfeljebb csak egy napra adja kölcsön. /Az egy napot én túl rövid időnek tartom./ Ahogy összejön egy teljes évfolyam, azonnal beköteti.

Utóljára, de nem utolsó sorban meg kell említenem, hogy a könyvkötő kapacitás sajnos ezidőszereint eléggé korlátozott. /Nem beszélek azokról a könyvtárakról, ahol saját könyvkötészet működik./ Budapesten mindössze két közületi, ill. szövetkezeti üzem foglalkozik könyvkötéssel, az egyik a Fővárosi Nyomdaipari Vállalat, a másik pedig a Könyvkötő KTSZ. Legjobb esetben 3 hónapra vállalják a kötést, ami bizony friss folyóirat köteteknél igen hosszú terminus, és nagy időkiesést jelent.

Ha számbavesszük a fenti nehézségeket, valamint azt a tényt, hogy a könyvtárosnak a kötetés némi többletmunkát jelent, véleményem szerint a folyóiratok rendkívül értékes tartalmuknál fogva, továbbá az állomány védelme miatt feltétlenül megérdemlik, hogy k ö t t e t v e időállóbbá tegyünk, mert csak ilyen módon tudják rendeltetésüket betölteni, a kutatókat és üzemi dolgozókat a műszaki ismeretekről, a dokumentációról maradéktalanul tájékoztatni.

Sarlós Miklósné

+--+--+--+--+

Az
ERDÉSZETI TUDOMÁNYOS INTÉZET /Bp.II. Frankel Leo-u.44./ műszaki
könyvtára felajánlja az alábbi folyóiratévfolyamokat /bekötött/:

Bányászati és Kohászati Lapok 1948.
Mérnök és Építészeti Közlöny 1912, 1914.
Többtermelés 1948. II. évf.
Magyar Nehézipar 1948. II. évf.
Magyar Technika 1948. III. évf. /4 k./